

Bilanční diagnostika

Závěrečné shrnutí průběhu a přehled výsledků projektu „Bilanční diagnostika pro uchazeče o zaměstnání: výměna zahraničních zkušeností a aplikace nových poznatků do praxe úřadů práce“

1. Úvod

Projekt *Bilanční diagnostika pro uchazeče o zaměstnání: výměna zahraničních zkušeností a aplikace nových poznatků do praxe úřadů práce* (zkrácený název Bilanční diagnostika) realizovalo Středisko podpory poradenských služeb Národního vzdělávacího fondu v období 1.4.2012-30.11.2013. Projekt byl podpořen z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ve výzvě 51 Mezinárodní spolupráce v oblasti zaměstnanosti.

Bilanční diagnostika (BDg) je služba psychologického poradenství zaměřená na pomoc při profesním uplatnění člověka. Probíhá formou společné práce poradce a klienta. Jejím obsahem je identifikace klientových schopností, dovedností, zájmů, motivace a dalších osobnostních charakteristik prostřednictvím psychodiagnostických a dalších odborných metod a hledání cesty k jejich optimálnímu využití v klientově profesní kariéře.

BDg je nejčastěji poskytována uchazečům o zaměstnání. Jejím cílem je najít společně s klientem cestu, která usnadní jeho návrat na trh práce. Do služeb zaměstnanosti byla zavedena na základě praxe ve Francii (Centres interinstitutionnel de bilan de compétence) před více než 15 lety. Legislativně je zakotvena jako jedno z opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Systém práce s klientem, využívané metody, adekvátnost výstupů, využitelnost služby ani pravidla udělování pověření k jejímu výkonu však nebyly od doby zavedení BDg vyhodnoceny a adekvátně upraveny. Odborné kontakty s Francií ustaly a psychologové, kteří BDg poskytují, postrádali jednotnou metodickou podporu a možnost vzájemného sdílení zkušeností. BDg je v současné době poptávána krajskými pobočkami ÚP ČR v rámci VŘ na externě poskytované poradenské služby a kritériem pro výběr externího dodavatele je cena, což může mít negativní vliv na kvalitu této služby (někteří externí dodavatelé dosud poskytují službu, kterou nazývají BDg ačkoli s původní koncepcí BDg jako asistovaného poznání vlastního pracovního potenciálu klienta nemá nic společného)

Z těchto důvodů byl v letech 2010-2011 ve spolupráci s odborníky, kteří BDg v České republice na přelomu tisíciletí zaváděli, připraven a v letech 2012-2013 realizován projekt Bilanční diagnostika zaměřený na mezinárodní výměnu praktických i teoretických zkušeností v různých aspektech bilanční diagnostiky a využití získaných poznatků k podpoře inovací stávajících metod práce s klienty, zvýšení kvality služeb BDg a přípravě podmínek pro jejich efektivní aplikaci do praxe Úřadu práce ČR.

2. Cíle projektu

Hlavním cílem projektu byla mezinárodní výměna zkušeností z oblasti poskytování bilanční diagnostiky ve službách zaměstnanosti a její promítnutí do systému poskytování služeb BDg a do inovace metod a postupů práce s klientem tak, aby bylo dosaženo úrovně srovnatelné praxí zemí EU v souladu se záměry strategie Evropa 2020.

V průběhu řešení projektu byly postupně naplňovány tyto dílčí cíle:

- vytvoření podmínek pro sjednocení poskytování BDg;
- rozvoj a inovace metod, postupů a standardů BDg;
- zvýšení kvality BDg;
- zvýšení profesionality poskytovatelů BDg na ÚP ČR;
- sjednocení požadavků na externě dodávané služby BDg pro ÚP ČR;
- zvýšení informovanosti odborné i širší veřejnosti o BDg;
- podpoření osvěty o BDg mezi klienty i pracovníky ÚP ČR;
- vytvoření národní tematické sítě a její napojení na síť mezinárodní.

3. Realizační tým, partneři projektu a cílová skupina

Realizační tým projektu byl složen z pracovníků Střediska podpory poradenských služeb Národního vzdělávacího fondu a odborné pracovní skupiny. Vedoucí projektu byla socioložka ing. Pavlína Maříková, projektovou manažerkou psycholožka PhDr. Ivana Slavíková a odbornou pracovníci kariérová poradkyně ing. Zuzana Freibergová. Pracovní skupinu tvořili psychologové s rozsáhlými praktickými i výzkumnými a koncepčními zkušenostmi z práce v oblasti BDg, PhDr. Jiří Král, PhDr. Josef Opočenský, PhDr. Jarmila Divišová, Ph.D. a Mgr. Jiří Jedelský.

Do projektu bylo zapojeno 5 zahraničních partnerských organizací:

- *Centre Interinstitutionel de Bilan de compétence (CIBC) Bourgogne Sud* (Chalon-sur-Saône, Francie) – organizace založená v roce 1986, která poskytuje bilanci kompetencí a vytváří metodiky pro další stejně zaměřená střediska nejen v rámci Francie, ale prostřednictvím různých projektů i v rámci EU. Je členem Francouzské národní asociace center bilance kompetencí i Evropské federace center bilance kompetencí a profesní orientace – FECBOP. Své služby poskytuje zejména klientům lokálních služeb zaměstnanosti a zaměstnavatelům.
- *Bildungsinstitut PSCHERER gGmbH (BIP)* (Lengsfeld, Německo) – společnost, která jak na lokální úrovni, tak v rámci větších projektů poskytuje bilanci kompetencí spolu s komplexní nabídkou poradenských služeb více než 15 let. BIP je členem Evropské federace FECBOP.
- *Laboratoire d'Ergologie appliquée, asbl (LEA)* (Brusel, Belgie) – pracoviště specializující se na odborné kariérové poradenství již od roku 1923. Ve společnosti pracují psychologové zaškolení v CIBC ve Francii. Poradenství poskytují zaměstnaným i nezaměstnaným občanům, zapojují se do výzkumných projektů, spolupracují s regionálními veřejnými službami zaměstnanosti v Bruselu. Také LEA je členem FECBOP.

- *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky* (Bratislava, Slovensko) – státní organizace zabezpečující výkon státní správy v oblastech sociálních věcí a služeb zaměstnanosti. Řídí, koordinuje a metodicky vede 46 úřadů práce na Slovensku.
- *Institutul de Științe ale Educației* (Bukurešť, Rumunsko) – vědecko-výzkumné pracoviště založené v roce 1990, zabývající se pedagogickým výzkumem, ale i poradenskými službami, pro které vytváří informační a podpůrné zdroje. Problematiku bilance kompetencí řešili v rámci projektů v letech 2002 a 2006.

Primární cílovou skupinou projektu byli: a) pracovníci Úřadu práce ČR (psychologové realizující BDG a poradci ke zprostředkování, speciální, profesní a kariéroví poradci, kteří doporučují uchazeče a zájemce o zaměstnání k absolvování BDg) a b) psychologové poskytující klientům Úřadu práce BDg jako externí spolupracovníci.

Sekundární cílovou skupinou pak byli uchazeči a zájemci o zaměstnání, kteří využívají služeb BDg jako asistovaného poznání vlastního pracovního potenciálu, tj. pomoc při nalezení vhodné profese a pracovního místa.

4. Klíčové aktivity a průběh realizace projektu

KA 01: Mezinárodní tematické workshopy

Mezinárodní tematické workshopy byly zaměřeny na prodiskutování jednotlivých aspektů bilanční diagnostiky a její realizace se zahraničními partnery. Konaly se v Praze a v Kutné Hoře a vedle projektového týmu se jich účastnili zahraniční partneři projektu, psychologové, kteří realizují v ČR bilanční diagnostiku, pracovníci Úřadu práce z celé ČR a zástupci MPSV. Workshopy spolu s mezinárodními studijními stážemi přispěly nejvýznamněji ze všech projektových aktivit k naplnění cíle projektu, kterým byla výměna teoretických i praktických zkušeností v oblasti poskytování bilanční diagnostiky a vytvoření tematické sítě propojující národní subjekty poskytující bilanční diagnostiku s mezinárodní sítí center bilance kompetencí. Proto jim věnujeme v této zprávě více prostoru, než ostatním aktivitám.

1. mezinárodní workshop se konal v květnu 2012 a byl věnován tématu Podstata a role BDg v ČR a v zahraničí. Jednalo se o východiscích, vzniku a vývoji bilanční diagnostiky u nás, o tom, jak byl na začátku tohoto tisíciletí nastaven v ČR systém kvality a metodické řízení bilanční diagnostiky a jak by měl realizovaný projekt pomoci k tomu, aby byla kvalita bilanční diagnostiky zajištěna i v současných podmínkách, které se od dob jejího zavádění v ČR významně změnily. Francouzští, belgičtí a němečtí partneři projektu, kteří jsou aktivními poskytovateli bilance kompetencí a členy Evropské federace FECBOP, poskytli řadu informací o fungování Federace a o podstatě bilance kompetencí. Federace prosazuje jednotný přístup a jednotné metodické principy bilance kompetencí na evropské úrovni, garantuje kvalitu bilance kompetencí a uděluje certifikát kvality „Labellisation Qualité Europe Bilan de Compétences“ institucím poskytujícím tuto službu v zemích EU.

Tématem *2. mezinárodního workshopu*, který se konal v červnu 2012, byl systém zajištění kvality bilanční diagnostiky. Workshop zahrnoval podrobné seznámení s kritérii a systémem

řízení kvality bilance kompetencí ve FECBOP včetně specifík jednotlivých zemí, v nichž působí aktivní členové této Evropské Federace. V souvislosti s otázkami kvality byla diskutována role budoucího profesního sdružení českých poskytovatelů bilanční diagnostiky, jehož založení bylo také jedním z cílů projektu. Belgičtí partneři podrobně představili kritéria, jimiž je ve FECBOP definována kvalita bilance kompetencí. Tato kritéria kvality jsou přes některé rozdíly mezi bilanční diagnostikou a bilancí kompetencí shodná pro oba tyto modely poradenské práce a byla také zohledněna v materiálech připravených jako součást projektu.

3. *mezinárodní workshop*, který se konal v říjnu 2012, byl věnován nástrojům pro bilanční diagnostiku. Podrobně představena byla metodologie systému bilanční diagnostiky v ČR, partneři seznámili s využíváním psychodiagnostických nástrojů v bilanci kompetencí ve Francii a v Německu, diskutována byla rizika spojená s přeceňováním výsledků psychologické diagnostiky i podmínky pro efektivní používání psychodiagnostických metod. Diskutovalo se také o možnostech analýzy kompetencí v českém prostředí i o různých možnostech chápání multidisciplinarity v přístupu ke klientovi. Zkušenosti získané z tohoto workshopu byly využity při tvorbě nové Metodiky bilanční diagnostiky připravené v rámci projektu.

Tématem 4. *mezinárodního workshopu* realizovaného v prosinci 2012 bylo vzdělávání poskytovatelů BDg a poradců ÚP, kteří klienty na BDg vybírají, případně pracují s jejími výsledky. Zástupce francouzského partnera seznámil s východiskem připravovaného, velmi komplexního, ambiciózního a náročného systému profesního vzdělávání poskytovatelů bilance kompetencí a s jeho rolí v kritériích kvality stanovených evropskou federací FECBOP. Spolu s belgickým partnerem pak představili aktuální podobu tohoto systému včetně dosud nedorozřešených otázek a možných problémů při jeho zavádění. FECBOP má zájem zapojit do jeho vývoje co nejvíce poskytovatelů, neboť jejím cílem je, aby byl adaptovatelný pro různé národní kontexty a pomohl tak k zajištění jednotného rámce kvality v celé Evropě. Představen a projednán byl návrh nového systému vzdělávání našich poskytovatelů bilanční diagnostiky, který je jedním z výstupů projektu a jeho výsledná podoba zohledňuje vedle východisek systému profesního vzdělávání poskytovatelů bilance kompetencí připravovaného FECBOP i připomínky českých a zahraničních účastníků čtvrtého workshopu.

5. *mezinárodní workshop* se konal v únoru 2013 a byl věnován vzniku tematické sítě sdružující národní subjekty, které poskytují bilanční diagnostiku, a jejího propojení se sítí mezinárodní. Na úvod přiblížil zástupce francouzského partnera tři hlavní typy sítí propojujících subjekty spolupracující na různých úrovních a pravidla, která musí být dodržena, aby síť fungovala systémově, na tomto základě pak vysvětlil sofistikovaný systém řízení a organizace francouzské sítě CIBC. Poměrně podrobně také seznámil s organizační strukturou FECBOP. Hlavním tématem workshopu bylo připravované založení Asociace bilanční diagnostiky ČR. Větší část workshopu probíhala formou dílen, v každé z nich se diskutovalo k jednomu ze 4 témat souvisejících s přípravou na založení tohoto profesního sdružení. Z dílen, kterých se účastnili i zahraniční partneři, vzešla řada podnětů, které byly využity jak pro přípravu asociačních dokumentů, tak i v dalších výstupech projektu.

Na posledním, 6. *mezinárodním workshopu*, který proběhl pod názvem Přínosy projektu, byly shrnuty poznatky a informace ze všech předchozích workshopů a zároveň představeny a prodiskutovány návrhy výstupů projektu. Poté představil zástupce francouzského partnera legislativní aspekty bilance kompetencí ve Francii, zástupce belgického partnera pak

porovnal francouzský model organizace bilance kompetencí s organizačním modelem využívaným v Bruselu. V tomto kontextu byly diskutovány organizační aspekty zajišťování BDg pro klienty Úřadu práce ČR a problematika výběrových řízení na poskytovatele bilanční diagnostiky pro uchazeče o zaměstnání vypisovaných krajskými pobočkami ÚP ČR. Se závěry z oblasti organizačních aspektů zajišťování BDg byli seznámeni zástupci MPSV, kteří přislíbili přizvat odborníky z řad realizátorů projektu k přípravě koncepčních dokumentů týkajících se VŘ na poskytovatele BDg.

KA 02: Národní semináře

Cílem Národních seminářů bylo seznámit českou odbornou veřejnost s výsledky mezinárodních workshopů a s možnými variantami řešení slabých stránek českého systému BDg ve službách zaměstnanosti. Všechny tři semináře, které se v průběhu projektu uskutečnily, byly dvoudenní a konaly se v Kutné Hoře za účasti pracovníků Úřadu práce (zástupců GRÚP, poradců ke zprostředkování, speciálních, profesních a kariérových poradců a psychologů ÚP), psychologů, kteří realizují nebo mají zájem v budoucnosti realizovat BDg, zástupců MPSV a dalších zájemců o problematiku zaměstnanosti.

První národní seminář se konal v srpnu 2012. Program prvního dne obsahoval příspěvky k tématu „Bilanční diagnostika jako součást kariérového poradenství na ÚP“ a byl zaměřen zejména na pracovníky krajských poboček ÚP ČR, kteří doporučují klienty na bilanční diagnostiku a pracují s jejími závěry. Tématem druhého dne, jehož program byl orientován především na psychology, kteří bilanční diagnostiku poskytují, byla „Podstata, role a zajištění kvality bilanční diagnostiky“. Z diskusí na semináři vyplynula řada dalších námětů týkajících se akreditace poskytovatelů BDg, jejich vzdělávání, supervize a dalších aktivit zaměřených na zvyšování kvality, ale také na informování veřejnosti o bilanční diagnostice, které byly následně zohledněny ve výstupech projektu.

Druhý národní seminář realizovaný v lednu 2013 byl zaměřen na další dvě stěžejní témata projektu „Vzdělávání a kompetence poradců na ÚP“ (první den semináře) a „Metody a diagnostické nástroje využívané při bilanční diagnostice“ (druhý den semináře). Přednášejícími byli vedle zástupců projektového týmu, kteří seznámili přítomné s výsledky mezinárodních workshopů, zejména přední čeští odborníci na problematiku kompetencí, kvalifikace a vzdělávání poradců a na otázky psychologické diagnostiky a jejího využívání v poradenské práci, na programu se aktivně podíleli i někteří poradci ÚP. Rozsáhlé diskuse k jednotlivým příspěvkům na semináři jsou dokladem zájmu o bilanční diagnostiku, který projekt v odborné veřejnosti vyvolal.

Třetí národní seminář se uskutečnil v červnu 2013. Program prvního dne tohoto semináře byl zaměřen na seznámení s výsledky projektu (shrnutí akcí uskutečněných v rámci projektu a seznámení s výběrem nejzajímavějších poznatků a zkušeností z těchto akcí, podrobný rozbor Metodiky bilanční diagnostiky, která byla vytvořena v rámci projektu, a představení cílů a hlavních dokumentů Asociace bilanční diagnostiky, jejíž založení bylo v rámci projektu

připraveno). Na téma Asociace bilanční diagnostiky byl plně zaměřen celý druhý den semináře, jehož závěrečnou součástí se stala ustavující Valná hromada Asociace, na které byly odsouhlaseny připravené Stanovy a zvolena Rada nově ustavené Asociace. Tím byl

naplněn jeden z nejdůležitějších cílů projektu – vytvoření národní tematické sítě, která bude usilovat o zvyšování kvality služby BDg.

KA 03: Mezinárodní konference

Mezinárodní konference se konala ve dnech 19.-20. září 2013 v Praze za účasti téměř stovky účastníků z ČR a zahraničí. Zahraničními hosty byli vedle zástupců partnerů projektu také další představitelé Evropské federace center bilance kompetencí a profesní orientace (FECBOP) aj. odborníci v oblasti kariérového poradenství a bilance kompetencí z Itálie, Slovinska, Bulharska, a Slovenska. Konference byla zahájena diskusí představitelů FECBOP se zástupci odborné skupiny z České republiky, při které došlo k oficiálnímu předání žádosti Asociace bilanční diagnostiky o vstup do této Federace, a tím ke splnění jednoho z cílů projektu (zapojit národní tematickou síť do sítí mezinárodních). Program konference byl věnován představení pracovišť jednotlivých zahraničních partnerů projektu a dalších členů FECBOP, přístupů k realizaci bilance kompetencí v jejich zemích a vybraných projektů, v rámci kterých tyto zahraniční organizace bilanci kompetencí poskytují a rozvíjejí. Představeny byly počátky a vývoj služeb bilanční diagnostiky v České republice, důvody realizace projektu Bilanční diagnostika a založení Asociace bilanční diagnostiky, proběhlo seznámení s cíli projektu Bilanční diagnostika a s jejich naplněním, byly představeny nejzajímavější informace z průběhu realizace tohoto projektu a zejména jeho hlavní výstupy. Účastníci byli seznámeni také s několika zahraničními projekty, které jsou v současné době realizovány a které s končícím projektem Bilanční diagnostika pro uchazeče o zaměstnání souvisejí nebo na něj dokonce navazují. Celková spokojenost účastníků s obsahem a organizací konference byla velmi vysoká, mnoho zpětnovazebních dotazníků bylo doplněno pochvalami, gratulacemi a poděkováním za možnost zúčastnit se takto zajímavé a přínosné akce. Konference se tak stala i významným příspěvkem k národní i mezinárodní publicitě realizovaného projektu a bilanční diagnostiky v ČR.

KA 04: Mezinárodní studijní stáže a účast na konferencích v zahraničí

V průběhu projektu se uskutečnily 3 zahraniční studijní stáže několika členů širšího projektového týmu, které byly připraveny ve spolupráci se zahraničními partnery projektu; v r. 2012 se konala stáž v Belgii, v r. 2013 pak stáže v Německu a ve Francii. Dále se vybraní členové projektového týmu zúčastnili 2 rozsáhlých mezinárodních konferencí pořádaných IAEVG (International Association for Educational and Vocational Guidance) v roce 2012 Německu a v roce 2013 ve Francii a mezinárodní konference zaměřené na problematiku bilance kompetencí a bilanční diagnostiky pořádané v roce 2013 v Polsku.

Třídenní studijní stáž v Bruselu se uskutečnila v listopadu 2012 a zúčastnili se jí tři stálí a jeden externí člen realizačního týmu. Informace, poznatky a zkušenosti ze stáže se týkaly zejména postupů a metod užívaných při bilanci kompetencí a dalších formách poradenské práce belgickým partnerem našeho projektu Laboratoire d'Ergologie appliquée, asbl (LEA) - velmi přínosná byla z tohoto hlediska zejména možnost job shadowingu s poradci LEA při

jejich práci s reálnými klienty. Cenné poznatky přineslo seznámení s organizací služeb zaměstnanosti v bruselském regionu, která je postavena na spolupráci centrální instituce veřejných služeb zaměstnanosti pro bruselský region - Actiris se sítí partnerských organizací

zaměřených na vzdělávání, poradenství a další služby v oblasti zaměstnanosti (součástí této sítě je i LEA), důležité byly také informace o projektech z oblasti poradenství a vzdělávání, připravených a realizovaných LEA a dalšími partnery Actiris.

Třídenní studijní stáž v Německu se uskutečnila v únoru 2013 a zúčastnili se jí tři stálí členové realizačního týmu projektu a pět externích členů - odborníků v oblasti zaměstnanosti, (pracovníků ÚP ČR a MPSV). Získány byly informace o poskytování BDg v Sasku a v Bavorsku a její roli v politice zaměstnanosti, o systému a organizaci práce Bundesagentur für Arbeit, které plní obdobné úkoly jako ÚP ČR, o programech na podporu zaměstnanosti, které jsou v současné době v Německu realizovány, a o možnostech využívání BDg při realizaci těchto programů.

Třídenní studijní stáž ve Francii byla realizována v dubnu 2013 a jejími účastníky byli čtyři stálí a jeden externí člen realizačního týmu. Z první části této stáže, která se odehrávala v Paříži, byly nejinspirativnější informace o obsahu a organizaci služeb Pole Emploi a jeho partnerské instituce AFPA, která poskytuje odborné vzdělání v řadě různých oblastí a úrovní a poradenské služby v oblasti zaměstnanosti. Druhá část stáže se uskutečnila v Chalon sur Saon, v organizaci francouzského partnera projektu CIBC Bourgogne Sud a byla zaměřena na seznámení s celou škálou činností, které francouzská CIBC realizují (kariérní poradenství, profesní poradenství, out placement, služby pro firmy, personalistika, nábor, uznávání kvalifikací a další), s užívanými postupy a metodami, s kritérii a indikátory kvality těchto činností; cenné výsledky pro projekt přinesly také diskuse o metodologii kariérového poradenství obecně, speciálně pak o metodologii bilance kompetencí a bilanční diagnostiky.

Konference IAEVG Career Guidance for Social Justice, Prosperity and Sustainable Employment se konala v říjnu 2012 v německém Mannheimu. Zúčastnili se jí dva členové realizačního týmu, kteří přivezli z konference informace týkající se některých možností inovativních přístupů v poradenské praxi. Pro realizovaný projekt byly cenné zejména poznatky související se zapojením nezaměstnaných do pracovního procesu propojením jejich osobních zájmů a schopností na jedné straně s profesními perspektivami a šancemi na straně druhé.

Konference Methods, Techniques and Tools to Diagnose Competences se konala v květnu 2013 v polské Varšavě. Jednalo se o monotematickou konferenci zaměřenou na předmět našeho projektu - aktuální otázky týkající se metod, technik a nástrojů pro diagnostiku kompetencí a bilanční diagnostiku. Konference se zúčastnila jedna členka užšího realizačního týmu, která zde mj. ve spolupráci se zástupcem francouzského partnera našeho projektu představila přínosy našeho projektu pro rozvoj bilanční diagnostiky, legislativní zakotvení této formy poradenské práce v českém zákoně o zaměstnanosti, plánované založení národní tematické sítě pro oblast bilanční diagnostiky a další.

Konference IAEVG Careers guidance: a human or a citizen's right? se konala v září 2013 ve francouzském Montpellier. Spolu s více než pěti sty odborníky z celého světa se zde dvě členky užšího realizačního týmu projektu účastnily přednášek v plénu a workshopů v několika desítkách sekcí; v jedné ze sekcí zaměřených na praxi kariérového poradenství také přednesly příspěvek *Competency Assessment (bilan de compétence) in the Czech Republic*, ve kterém představily vývoj služeb bilanční diagnostiky v České republice, realizovaný projekt a jeho výstupy, zejm. inovovanou metodologii BDg a národní tematickou síť – Asociaci BDg.

Prvním dvaceti zájemcům z řad účastníků této sekce rozdaly publikaci *Bilan de compétence in the Czech Republic 2013. International cooperation for innovations and quality* (anglická verze sborníku vytvořeného v rámci projektu). Účast na konferenci se ukázala jako velmi důležitá nejen z hlediska nově získaných informací, se kterými bude dále pracovat Asociace bilanční diagnostiky, ale také z důvodu nových kontaktů se zahraničními odborníky, kteří mají zájem o spolupráci, konzultační pomoc, výměnu informací a participaci na vzdělávacích aktivitách připravovaných Asociací bilanční diagnostiky k realizaci v následujících letech. Účast na konferenci tak přispěla k udržitelnosti projektu Bilanční diagnostika pro uchazeče o zaměstnání po jeho ukončení.

KA 05: Publicita a webová stránka projektu

O projektu byla průběžně informována široká odborná veřejnost v ČR, důraz byl kladen i na jeho publicitu v zahraničí. Na webu realizátora projektu byla zřízena webová stránka projektu <http://www.nvf.cz/bilancni-diagnostika>, která byla po celou dobu realizace průběžně aktualizována. Bylo vytvořeno a na všech tištěných i elektronických projektových materiálech využíváno logo projektu, hlavičkové papíry, jednotné šablony pro prezentace a další projektové dokumenty, které byly označeny v souladu s pravidly pro publicitu OP LZZ. S projektem a s jeho výsledky byli podrobně seznamováni nejen zaměstnanci GŘ ÚP ČR a všech krajských poboček ÚP ČR, realizátoři BDg v celé ČR a věcně příslušní pracovníci MPSV, ale i vysokoškolští pedagogové a další akademičtí pracovníci zabývající se psychologií a poradenstvím, členové Českomoravské psychologické společnosti a Unie psychologických asociací, odborníci ze vzdělávacích institucí a z agentur práce a další zájemci o problematiku poradenství v oblasti zaměstnanosti. Sestaveny byly databáze elektronických adres cílových skupin sloužící pro jejich informování o projektu, které byly průběžně doplňovány a aktualizovány. Kromě webové stránky projektu a posléze i webové stránky Asociace bilanční diagnostiky <http://www.asociace-bilancni-diagnostiky.cz>, která byla v rámci projektu založena, byl projekt a jeho výstupy opakovaně představovány na národních seminářích, mezinárodních workshopech a mezinárodní konferenci, které byly realizovány jako jeho součást, na řadě konferencí a dalších odborných akcí jiných pořadatelů v ČR i v zahraničí, v odborném i populárním tisku, na webových stránkách Evropské federace FECBOP apod. Byl vytvořen informační leták o projektu ve čtyřech jazykových mutacích (čeština, angličtina, francouzština, němčina), česká verze sloužila jako informace pro odbornou veřejnost a další zájemce o bilanční diagnostiku v ČR, cizojazyčné verze byly poskytnuty partnerům za účelem mezinárodní publicity projektu. Pravidla publicity OP LZZ byla po celou dobu realizace projektu důsledně dodržována

KA 06: Řízení a administrace projektu

Stálý projektový tým, který byl složen z užšího realizačního týmu tvořeného zaměstnanci Střediska podpory poradenských služeb NVF (vedoucí projektu, projektová managerka, finanční manager, odborná pracovnice projektu I. a odborná asistentka - pracovní smlouvy

na částečný úvazek) a čtyřčlenné odborné pracovní skupiny expertů na bilanční diagnostiku (odborní pracovníci III - dohody o pracovní činnosti), byl podle aktuálních potřeb realizace projektu doplňován dalšími experty na jednotlivá řešená témata (odborní pracovníci IV - dohody o provedení práce). Kromě pravidelných jednání celého projektového týmu, která se

konala 1x měsíčně, byly organizovány porady užšího realizačního týmu a operativní porady k jednotlivým řešeným úkolům. Jednání a porady byly věnovány zejména řízení, koordinaci a kontrole průběhu a výsledků jednotlivých klíčových aktivit projektu, spolupráci s tuzemskými a zahraničními partnery projektu, publicitě projektu a výměně odborných informací. Průběžně byly řešeny administrativní, personální a finanční otázky realizace projektu, monitoring a vedení projektové dokumentace. Projektový tým úzce spolupracoval s MPSV - sekci trhu práce, zejm. s oddělením metodik trhu práce, a s odborem zaměstnanosti Generálního ředitelství Úřadu práce ČR. Cílem této spolupráce bylo dosažení optimálního uplatnění výstupů projektu v opatřeních týkajících se zaměstnanosti (udržitelnost projektu).

KA 07: Školení pro pracovníky Úřadu práce – nová Metodika bilanční diagnostiky

KA 07 byla do realizace projektu zařazena dodatečně na základě podstatné změny odsouhlasené Rozhodnutím ze dne 9.8.2013. Důvodem jejího zařazení byla potřeba deklarovaná Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR a týkající se proškolení pracovníků jednotlivých poboček ÚP v nové Metodice bilanční diagnostiky vytvořené v rámci projektu. Za tímto účelem byla uvedenou podstatnou změnou prodloužena realizace projektu o dva měsíce do konce listopadu 2013. Školení připravené v říjnu 2013 probíhalo formou kurzů nazvaných „Bilanční diagnostika v praxi ÚP“, které se konaly v průběhu listopadu třikrát v Praze, jednou v Jablonci nad Nisou a jednou v Pardubicích. Vedle vlastního seznámení s novou Metodikou bilanční diagnostiky byla do kurzů zařazena témata, která jsou provázána s realizací BDg pro uchazeče a zájemce o zaměstnání a souvisejícími poradenskými činnostmi pracovníků ÚP. Zájem o účast na kurzech převýšil kapacitní možnosti, což svědčí mj. o značné publicitě celého projektu. Kurzy byly velmi úspěšné, účastníky byla oceňována zejm. odborná úroveň lektorů, obsahová struktura kurzu, jeho praktická východiska, kombinace přednáškové a interaktivní formy, možnost diskuse a zařazení praktických cvičení.

5. Naplnění cílů a výstupy projektu

5.1. Naplnění cílů projektu

Hlavním cílem projektu bylo *vytvoření podmínek pro mezinárodní výměnu zkušeností v oblasti poskytování bilanční diagnostiky ve službách zaměstnanosti*. Prostředkem k jeho dosažení se staly zejména mezinárodních workshopy a zahraniční stáže. Během těchto akcí si čeští a zahraniční odborníci navzájem vyměňovali své znalosti a zkušenosti. Získané poznatky byly využity nejen realizátory projektu při naplňování jeho dílčích cílů a tvorbě výstupů, ale i zahraničními partnery a dalšími účastníky těchto akcí.

Dílčí cíle, které byly v průběhu realizace projektu naplněny:

- *Vytvoření národní tematické sítě propojující poskytovatele BDg a další subjekty působící v ČR ve prospěch této poradenské služby a její napojení na síť mezinárodní:* Naplnění

tohoto cíle bylo dosaženo založením Asociace bilanční diagnostiky a žádostí o přijetí této Asociace do Evropské federace FECBOP, která byla vrcholným představitelům této Federace oficiálně předána na závěrečné konferenci projektu. Asociace je občanským sdružením a jejím hlavním cílem je podporovat rozvoj a garantovat kvalitu bilančně

diagnostických služeb. Vytváří podmínky pro dodržování jednotného standardu těchto služeb v celé ČR, pro zvyšování profesionality realizátorů bilanční diagnostiky a osob poskytujících související poradenské služby, pro rozvoj a inovace v oblasti bilanční diagnostiky a pro mezinárodní spolupráci s poskytovateli podobně zaměřených služeb v zahraničí.

- *Vytvoření podmínek pro sjednocení poskytování BDg v ČR:* Byla zpracována nová Metodika bilanční diagnostiky, která sjednocuje metody a postupy BDg ve službách zaměstnanosti využitelné i v dalších oblastech poradenské práce. Tato Metodika byla připravena na základě zkušeností s realizací BDg v minulých 12 letech a informací o postupech využívaných v zemích projektových partnerů se zohledněním požadavků na jednotnost a možnost zajištění kontroly kvality. Metodika nastavuje jednotný standard bilančně diagnostických služeb v celé ČR. Je závazná pro řádné členy Asociace bilanční diagnostiky a měla by se stát také jedním z podkladů pro zadávání výběrových řízení vyhlášených krajskými pobočkami ÚP na poradenské služby (v současné době je ve spolupráci s věcně příslušnými odborníky z MPSV a GŘ ÚP připravován dokument, ve kterém budou specifikovány podmínky pro poskytování BDg klientům ÚP).
- *Rozvoj a inovace metod, postupů a standardů BDg:* Součástí nové Metodiky bilanční diagnostiky je podrobné vymezení metodologie BDg, které bylo připraveno ve spolupráci se špičkovými odborníky v této oblasti z ČR i ze zahraničí a široce diskutováno s poskytovateli BDg na workshopech a seminářích realizovaných v rámci projektu.
- *Zvýšení kvality BDg:* Metodika bilanční diagnostiky a další dokumenty vytvořené nebo inovované v rámci projektu (Charta kvality BDg, Etický kodex poskytovatele BDg) stanovují minimální standardy poskytování BDg a mechanismy zajištění jejich dodržování poskytovateli, kteří jsou řádnými členy Asociace bilanční diagnostiky.
- *Zvýšení profesionality poskytovatelů BDg:* Byly stanoveny kvalifikační předpoklady poskytovatele BDg, jejichž splnění je současně podmínkou řádného členství v Asociaci BDg (tyto podmínky by měly být i součástí výše zmíněného dokumentu připravovaného ve spolupráci s MPSV a GŘ ÚP). V rámci projektu byla vytvořena Koncepce vzdělávání v oblasti bilanční diagnostiky včetně popisů vybraných vzdělávacích modulů. Průběžné vzdělávání poskytovatelů BDg v souladu s touto Konceptí bude organizovat Asociace bilanční diagnostiky.
- *Sjednocení požadavků na externě dodávané služby BDg pro ÚP ČR:* Standard bilančně diagnostických služeb a kvalifikační předpoklady poskytovatele BDg, které byly v rámci projektu připraveny, jsou podkladem pro dokument, který bude specifikovat podmínky pro poskytování BDg klientům ÚP.
- *Zvýšení informovanosti odborné i širší veřejnosti o bilanční diagnostice:* Odborná veřejnost byla o bilanční diagnostice informována nejen na akcích realizovaných v rámci projektu, ale také formou článků v tisku, příspěvků na konferencích a seminářích, propagačních materiálů (leták a plakát projektu) a také prostřednictvím webových stránek projektu a Asociace bilanční diagnostiky. Průběžně byla vytvářena a doplňována databáze kontaktů, která byla využívána k rozesílání informací o BDg. Pro šíření služeb

bilanční diagnostiky mimo Úřad práce byla zpracována informační brožurka „Bilanční diagnostika v personální praxi“ určená především pro personalisty různých firem a organizací. Účastníci závěrečné mezinárodní konference a další zájemci o problematiku BDg a poradenství obdrželi obsáhlý sborník příspěvků „Bilanční diagnostika v ČR 2013. Mezinárodní spoluprací k inovacím a kvalitě“, který shrnuje nejvýznamnější informace a materiály vytvořené a shromážděné v průběhu realizace projektu.

- *Podpoření osvěty o BDg mezi klienty i pracovníky ÚP ČR:* Pro klienty ÚP byl vytvořen přehledný informační materiál „Bilanční diagnostika pro uchazeče a zájemce o zaměstnání“, který byl distribuován na všechny krajské pobočky ÚP v počtu několika set kusů na každý kraj. Pracovníci ÚP z celé ČR byli informováni a zváni na projektové akce, především semináře a konferenci, kterých se v hojné míře účastnili. V rámci prodloužení projektu byl připraven a opakovaně realizován kurz „Bilanční diagnostika v praxi ÚP“, o který byl mezi pracovníky ÚP velký zájem a který měl velmi pozitivní ohlas.

5.2. Výstupy projektu

Výstupy projektu lze rozdělit do tří skupin:

1. vytvoření národní tematické sítě poskytovatelů BDg,
2. informace předané podpořeným osobám prostřednictvím projektových akcí,
3. textové dokumenty.

1. Vytvoření národní tematické sítě bylo jedním z nejdůležitějších cílů projektu, a proto je o něm pojednáno i v kapitole 5.1 tohoto materiálu, která je naplnění cílů věnována. Tematickou sítí se stala Asociace bilanční diagnostiky, o.s., která byla ustavena dne 21.6.2013 v Kutné Hoře. Činnost Asociace, která je hlavním nástrojem udržitelnosti projektu, se řídí Stanovami zaregistrovanými Ministerstvem vnitra dne 22.4.2013 a následně schválenými ustavující Valnou hromadou. Podrobnosti o činnosti Asociace lze najít na stránkách <http://www.asociace-bilancni-diagnostiky.cz>

2. V průběhu řešení projektu se uskutečnilo 10 odborných akcí a 5 běhů kurzu „Bilanční diagnostika v praxi ÚP“. Na šesti mezinárodních workshopech byly diskutovány hlavní tematické okruhy a problémové otázky bilanční diagnostiky, na třech seminářích byly výsledky diskusí k těmto tématům předneseny širší veřejnosti k další diskusi. Desátou akcí byla mezinárodní konference, na které byly prezentovány výstupy celého projektu. Těchto akcí se celkově se zúčastnilo téměř 400 zájemců o bilanční diagnostiku. Jednalo se především o pracovníky Úřadu práce, o psychology, kteří bilanční diagnostiku realizují nebo mají o tuto formu poradenské práce zájem, zástupce Ministerstva práce a sociálních věcí, vzdělávacích a výzkumných institucí, vysokých škol, neziskových organizací, vzdělávacích agentur, agentur práce a další

odborníky z celé ČR. Vedle ústně předaných informací obdrželi účastníci každé projektové akce vždy také tištěné soubory materiálů, které byly k jednotlivým projektovým akcím připravovány. Kurzy „Bilanční diagnostika v praxi ÚP“ úspěšně absolvovalo dalších celkem 86 pracovníků ÚP ČR z krajských poboček a kontaktních pracovišť v celé ČR.

3. K textovým výstupům patří zejména již zmíněná Metodika bilanční diagnostiky a Koncepce vzdělávání v oblasti BDg včetně popisů vybraných vzdělávacích modulů, zaměřená na zvyšování profesionality nejen psychologů - realizátorů bilanční diagnostiky, ale i dalších osob poskytujících související poradenské služby. Dále jsou to informační brožurky a letáky, sborníky příspěvků k jednotlivým workshopům a seminářům (soubory pracovních materiálů určených pro účastníky těchto akcí) a sborník Bilanční diagnostika v ČR 2013. Mezinárodní spolupráci k inovacím a kvalitě. 1. vyd. Praha: Středisko podpory poradenských služeb Národního vzdělávacího fondu, o.p.s., 2013. ISBN 978-80-86728-58-2), který byl vydán u příležitosti mezinárodní konference realizované v závěru projektu.

6. Celkové zhodnocení projektu

Projekt *Bilanční diagnostika pro uchazeče o zaměstnání: výměna zahraničních zkušeností a aplikace nových poznatků do praxe úřadů práce* naplnil všechny stanovené cíle. Jeho realizace potvrdila, že bilanční diagnostika je jedinečným a nenahraditelným nástrojem pro práci zejména s motivovanými uchazeči o zaměstnání, kteří chtějí změnit profesi a nejsou si jisti, která profese je pro ně nejvhodnější. Na základě mezinárodní spolupráce s partnery, kteří mají dlouholetou teoretickou a praktickou zkušenost s poskytováním stejných nebo velmi podobných služeb, byly inovovány metodické postupy BDg, tyto inovace byly široce diskutovány s českou odbornou veřejností a na tomto základě byly nastaveny podmínky pro zavedení jednotného standardu bilančně diagnostických služeb v celé ČR. Založením Asociace bilanční diagnostiky, která je národní tematickou sítí sdružující poskytovatele BDg, a její rozvíjející se partnerskou spoluprací s MPSV a zejména s GŘ Úřadu práce ČR byly vytvořeny podmínky pro zavedení systému kvality do bilančně diagnostických služeb poskytovaných uchazečům o zaměstnání. Činnost Asociace je také hlavním nástrojem udržitelnosti projektu, dalšího rozvoje bilanční diagnostiky a mezinárodní spolupráce v této oblasti.